

Spis treści

Słowo wstępne	9
1. PLC PRIME w systemach zdalnego odczytu	11
1.1. Wprowadzenie.....	12
1.2. Charakterystyka PLC PRIME.....	12
1.3. Warstwa fizyczna PLC PRIME.....	14
1.4. Warstwa MAC PLC PRIME	14
1.5. Adresowanie urządzeń	15
1.6. Zabezpieczenia.....	16
1.7. Warstwa konwergencji	17
1.8. Aktualizacja oprogramowania sprzętowego	18
1.9. Podsumowanie	19
2. Zastosowanie standardu Wi-Fi w systemach AMR	21
2.1. Wprowadzenie.....	22
2.2. Moduł komunikacyjny Wi-Fi.....	25
2.3. Konfiguracja transmisji.....	30
2.4. Podsumowanie	31
3. Technologia GSM w metodach zdalnego odczytu liczników energii elektrycznej	33
3.1. Metody zdalnego odczytu	34
3.1.1. Sieci PLC/PLD.....	34
3.1.2. Dedykowane łącza teletechniczne i telefoniczne.....	35
3.1.3. Modemy radiowe, a w szczególności ZigBee.....	35
3.1.4. Technologia GSM	36
3.2. System zdalnego odczytu wykorzystujący technologię GSM	37
3.3. Podsumowanie	43
4. Ochrona danych pomiarowych oraz przeciwdziałanie atakom na liczniki energii	45
4.1. Wprowadzenie.....	46
4.2. Uwarunkowania prawne ochrony danych pomiarowych w Polsce.....	47
4.3. Bezpieczeństwo danych w systemach pomiarowych energii elektrycznej	48
4.3.1. Bezpieczeństwo danych w licznikach elektromechanicznych.....	48
4.3.2. Bezpieczeństwo danych w licznikach mikroprocesorowych	49
4.3.3. Bezpieczeństwo danych w inteligentnych systemach pomiarowych.....	51

4.4.	Wybrane zagrożenia dla danych pomiarowych w inteligentnych systemach pomiarowych energii elektrycznej	52
4.4.1.	Zagrożenia w procesie identyfikacji	52
4.4.2.	Zagrożenia w procesie uwierzytelniania	53
4.4.3.	Zagrożenia w procesie autoryzacji	54
4.5.	Współczesne zagrożenia dla sieci energetycznych	55
4.5.1.	Wojna energetyczna, wojna informacyjna	55
4.5.2.	Wojna informacyjna w energetyce	56
4.5.3.	Jakich cyberataków na infrastrukturę pomiarową należy się spodziewać?	57
4.6.	Wnioski	58
5.	Rozproszony system do kryptoanalizy szyfrów opartych na krzywych eliptycznych.....	61
5.1.	Wstęp.....	62
5.2.	Kryptografia oparta na krzywych eliptycznych	62
5.2.1.	Krzywe eliptyczne.....	62
5.2.2.	Elementy kryptosystemu.....	63
5.2.3.	Algorytm <i>rho</i> Pollarda	63
5.3.	Środowisko OpenCL.....	65
5.4.	System do kryptoanalizy ECC	65
5.4.1.	Serwer	65
5.4.2.	Klient.....	66
5.4.3.	Komunikacja klient-serwer	67
5.5.	Implementacja systemu	67
5.5.1.	Plaszczyzna sterowania.....	67
5.5.2.	Plaszczyzna obliczeniowa.....	68
5.6.	Testy systemu.....	70
5.6.1.	Weryfikacja funkcjonalna	70
5.6.2.	Testy wydajności	71
5.7.	Podsumowanie	71
6.	Ochrona własności intelektualnej projektów w układach FPGA poprzez szyfrowanie danych konfiguracyjnych.....	73
6.1.	Wprowadzenie.....	74
6.2.	Układy FPGA.....	74
6.3.	Układy sterowania.....	75
6.4.	Projektowanie w technologii układów FPGA.....	77
6.5.	Szyfrowanie danych konfiguracyjnych układ FPGA.....	79
6.5.1.	Tworzenie zaszyfrowanych danych konfiguracyjnych	80
6.5.2.	Instalacja klucza szyfrującego.....	80

6.5.3.	Wgrywanie zaszyfrowanych danych konfiguracyjnych	80
6.5.4.	Zasilanie wydzielonej pamięci	81
6.6.	Przykład projektu z szyfrowaniem danych	81
6.6.1.	Opis procesu obróbczego	81
6.6.2.	Działanie sterownika – ujęcie formalne	82
6.6.3.	Praca z dedykowanym oprogramowaniem CAD	83
6.7.	Podsumowanie	84
7.	Bezpieczeństwo w systemach Smart Grid na przykładzie projektu e-balance	87
7.1.	Wprowadzenie.....	88
7.2.	Projekt <i>e-balance</i>	89
7.3.	Aspekty prawne i socjalne	90
7.4.	Architektura systemu <i>e-balance</i>	92
7.5.	Ochrona prywatności i bezpieczeństwa danych.....	96
7.5.1.	Zabezpieczenie urządzeń i komunikacji	96
7.5.2.	Zabezpieczenie danych prywatnych.....	97
7.6.	Podsumowanie	98
8.	Projekt SMARTIE: bezpieczeństwo, prywatność i poufność w zarządzaniu danymi w inteligentnych miastach	99
8.1.	Wprowadzenie.....	100
8.2.	Projekt SMARTIE.....	100
8.3.	Bezprzewodowe sieci sensorów	102
8.4.	Proponowane rozwiązanie	103
8.4.1.	<i>tinyDSM</i>	103
8.4.2.	<i>shortECC</i>	104
8.4.3.	Symbioza <i>tinyDSM</i> i <i>shortECC</i>	106
8.4.4.	Ewaluacja proponowanego rozwiązania	108
8.5.	Podsumowanie	109
9.	Systemy monitorowania energii w zarządzaniu przedsiębiorstwem	111
9.1.	Zarządzanie energią w przedsiębiorstwach.....	112
9.1.1.	Systemy zarządzania energią (SZE) wg PN-EN ISO 50001.....	113
9.1.2.	Audyt przedwdrożeniowy	115
9.1.3.	Rola systemów monitorowania strumieni energii w systemach SZE	115
9.1.4.	Systemy monitorowania energii w usługach w formule ESCO	116
9.2.	Zarządzanie przedsiębiorstwem	117
9.2.1.	Zarządzanie produkcją poprzez energochłonność.....	118
9.2.2.	Organizacja ucząca się	119

9.3.	Przykłady wykorzystania systemów monitorowania energii.....	120
9.3.1.	Przypadek 1.....	120
9.3.2.	Przypadek 2.....	120
9.3.3.	Przypadek 3.....	121
9.4.	Podsumowanie.....	121
10.	System monitoringu i zarządzania zużyciem energii elektrycznej.....	123
10.1.	Wprowadzenie.....	124
10.2.	Monitoring jako inwestycja.....	124
10.3.	Struktura, elementy systemu.....	125
10.4.	Realizacja systemu monitoringu.....	127
10.5.	Podsumowanie.....	130
11.	Aplikacje internetowe w obliczu ataków sieciowych na przykładzie CodeIgniter Framework.....	133
11.1.	Wprowadzenie.....	134
11.2.	Podstawowe definicje.....	134
11.2.1.	Atak <i>brute-force</i> i słownikowy.....	134
11.2.2.	<i>Web Parameter Tampering</i>	134
11.2.3.	<i>SQL Injection</i>	135
11.2.4.	<i>Cross Site Scripting (XSS)</i>	135
11.2.5.	<i>Cross Site Request Forgery (CSRF lub XSRF)</i>	136
11.3.	Platforma programistyczna CodeIgniter.....	136
11.4.	Ataki internetowe a CodeIgniter.....	137
11.4.1.	<i>SQL Injection</i>	137
11.4.2.	<i>Cross Site Scripting (XSS)</i>	138
11.4.3.	<i>Cross Site Request Forgery (CSRF lub XSRF)</i>	139
11.5.	Podsumowanie.....	140
12.	Modelowanie wymagań bezpieczeństwa w procesach biznesowych w chmurze.....	141
12.1.	Wstęp.....	142
12.2.	Chmura obliczeniowa.....	142
12.3.	Bezpieczeństwo.....	143
12.3.1.	<i>Compliance</i>	143
12.3.2.	<i>Enterprise security</i>	143
12.4.	System wspomagający bezpieczeństwo danych.....	144
12.4.1.	Projekt PREsTiGE.....	144
12.4.2.	Zarys architektury systemu wspomagającego bezpieczeństwo danych.....	144

12.5. Modelowanie wymagań bezpieczeństwa	146
12.5.1. Wymagania bezpieczeństwa	147
12.5.2. Języki modelowania wymagań bezpieczeństwa w BPMN	148
12.6. Podsumowanie	149
13. A new pseudo-random number generator based on the irrationality of some numbers	151
13.1. Pseudo-random sequences and their generators	152
13.2. Pseudo-random generators based on the expansion of a real number in positional number systems	153
13.2.1. Rational approximations of an irrational number	154
13.2.2. Rational approximations of $\sqrt{N}$	156
13.2.3. The $\sqrt{N}$ -algorithm	157
14. On elliptic curve point compression	161
14.1. Introduction	162
14.2. Point compression on elliptic curves	162
14.2.1. The Montgomery ladder	163
14.2.2. Point compression using elliptic curves over rings	166
14.3. Backgrounds on pairings	167
14.3.1. Useful facts for efficient implementation	170
14.4. Computing pairings on elliptic curves using x -coordinates only	172
15. Malware – a survey on threats and mitigation techniques	177
15.1. Introduction	178
15.2. Malware definitions	178
15.3. Motivation	179
15.4. Malware classification	181
15.5. The lifecycle	183
15.6. Malware detection	184
15.7. Detection evasion techniques	187
15.8. Summary	188
16. Aspekty prawne wykorzystania nowych technologii w celu bezprawnego skopiowania danych z kart płatniczych	193
16.1. Wstęp	194
16.2. Pojęcie karty płatniczej, karty debetowej oraz karty kredytowej	195
16.3. Pojęcie <i>skimmingu</i>	196
16.4. Kwalifikacja karty płatniczej jako przedmiotu czynności wykonawczej	

---

przestępstwa	197
16.4.1. Karta płatnicza jako inny środek płatniczy	197
16.4.2. Karta płatnicza jako dokument.....	198
16.5. Budowa aparatury badawczej	199
16.5.1. Budowa modułu NFC	200
16.5.2. Procedura instalacyjna karty	201
16.5.3. Sposób zbierania pomiarów	202
16.5.4. Wyniki	202
16.5.5. Wykorzystanie zdobytych danych.....	203
16.6. Przebieg <i>skimmingu</i>	204
16.6.1. Uwagi ogólne	204
16.6.2. Pobieranie danych z kart wyposażonych w moduły NFC	205
16.7. Pobieranie danych ze <i>skimmera</i>	206
16.8. Zapobieganie zjawisku <i>skimmingu</i>	206
16.9. Odpowiedzialność wystawcy karty płatniczej	206
16.10. Uwagi końcowe.....	208
17. Aktualne i przyszłe rozwiązania prawne w zakresie rozwiązań technicznych stosowanych przy przetwarzaniu danych pomiarowych	211
17.1. Wstęp.....	212
17.2. Aktualne rozwiązania prawne w zakresie danych pomiarowych.....	212
17.2.1. Obowiązek wdrożenia inteligentnych sieci.....	212
17.2.2. Wspólnotowe postulaty w zakresie ochrony prywatności w inteligentnych sieciach	213
17.2.3. Regulacje prawne w zakresie ochrony danych pomiarowych w Polsce	216
17.3. Projektowane regulacje w zakresie ochrony danych pomiarowych	220
17.3.1. Nowe ramy ochrony danych osobowych w Unii Europejskiej i regulacje w zakresie cyberbezpieczeństwa.....	220
17.3.2. Plany wdrożenia inteligentnych sieci w Polsce.....	221
17.4. Podsumowanie	223